

Een Belgisch gat in de Nederlandse pensioendijk Nog een route om te ontsnappen aan Nederlandse regeldruk

Ruud Junge

Het is nog maar een paar jaar geleden dat de Nederlandse pensioensector ervan overtuigd was dat het Nederlandse pensioen een exportproduct was. Die stelling is inmiddels volledig achterhaald. Nederland denkt na over een DB-exit strategie en België biedt een voedingsbodem voor Nederlandse DB-regelingen. Wat is wijsheid?!

Klijnsma en de SER zoeken naar een duurzame pensioenoplossing, pensioengeleerden vinden dat Nederland naar een individuele pensioenrekening moet. Werkgevers zijn al lang op weg naar de nooduitgang. Daarbij is toezichtarbitrage onderdeel geworden van het strategisch pensioenbeleid.

Financiering

Ten aanzien van de financiering van pensioenregelingen is in Nederland het uitgangspunt dat in het geval van faillissement van de sponsor de pensioenverplichtingen moeten kunnen worden nagekomen. De veiligstelling wordt hier aan de voorkant geregeld.

In andere landen wordt de veiligstelling ook beoordeeld uitgaande van de continuïteit van de sponsor. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de sponsor in staat blijft de uitkeringen te garanderen. De sponsor loopt risico's en veiligstelling is voor een deel aan de achterkant geregeld.

In Europa is Nederland waarschijnlijk het land met de zwaarste financiële verplichtingen. Voorzieningen worden berekend op basis van de rentetermijnstructuur. Er is een minimum en een vereist eigen vermogen. De hoogte van de dekkingsgraad is bepalend voor de vraag of pensioenen al dan niet mogen worden geïndexeerd of zelfs moeten worden gekort en voor de mate waarin een pensioenfonds risicomijdend en risicodragend mag beleggen.

Contradictio in terminus

Het aspect van veiligstelling van het pensioen lijkt voor de overheid een heilig huis. De praktijk laat echter ook een andere werkelijkheid zien.

- Het aantal pensioenfondsen is de afgelopen jaren verminderd van duizend tot minder dan 300. Veel pensioenfondsen hebben de opgebouwde pensioenen overgedragen aan een verzekeraar of een bedrijfstakpensioenfonds. Toekomstige indexatie van pensioenen is onzeker of zelfs uitgesloten.
- De Nederlandse regeldruk ten aanzien van de financiering, veiligstelling en governance kan op legale wijze worden ontlopen door de Nederlandse pensioenverplichtingen bijvoorbeeld in België onder te brengen. Dit is voor een aantal multinationale organisaties een manier om voor hun DB-regeling een eigen pensioenfonds te behouden en de toezegging volgens eigen inzichten veilig te stellen.

In *België* wordt voor de financiering uitgegaan van de continuïteit van de onderneming. Daarbij moet de werkgever eventuele tekorten direct aanvullen. Omdat de werkgever garant staat is het uitgangspunt dat werknemers recht hebben op de pensioenen en de werkgever meer vrijheid heeft ten aanzien van de wijze van financieren. Dit betreft de te hanteren grondslagen voor het berekenen van de pensioenverplichtingen, de aan te houden buffer en het te voeren beleggingsbeleid.

De Nederlandse overheid hanteert voor de financiering van het pensioen een kwantitatieve benadering, in *België* geldt een kwalitatieve benadering en voor de wetgever is het uitgangspunt *comply or explain*.

(Mede) zeggenschap

Het lijkt redelijk om de zeggenschap over de financiering van een pensioenregeling te leggen bij degenen die de risico's dragen.

Als de pensioenen in een pensioenfonds in *België* worden ondergebracht hebben werknemers ten aanzien van de financiering, de veiligstelling en het beleggingsbeleid wettelijk beduidend minder medezeggenschap dan in Nederland. Daartegenover staat dat de werkgever garant moet staan voor het nakomen van de verplichtingen. De werkgever / het fonds heeft hierbij een grotere handelingsvrijheid: er mag bijvoorbeeld risicovoller worden belegd. Daarbij zijn betere beleggingsresultaten te behalen, die kunnen leiden tot meer waardevaste pensioenen of lagere premies.

Nederland een pensioenklas terugzetten

Pensioentechnisch heeft Nederland ademnood. Het korset dat we onszelf hebben aangelegd zit te strak, past niet meer in deze tijd en jaagt werkgevers niet alleen naar andere pensioenregelingen, maar zelfs de grens over. En dat binnen één Europa!

Het is dringend aan te bevelen om te leren van andere landen. Wij zijn niet (meer) het slimste jongentje van de pensioenklas. In plaats van een klas over te slaan wordt het tijd dat Nederland een pensioenklas terug wordt gezet!

Ruud is mede-vennoot van Stattler & Waldorff